

Toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp in de Regio Noord-Veluwe

In **Samenwerkend Toezicht Jeugd (STJ)** werken vijf inspecties samen. In het samenwerkingsverband is al het rijkstoezicht georganiseerd dat betrekking heeft op (de zorg voor) jeugdigen. STJ kijkt of het belang van het kind voorop staat bij de activiteiten die organisaties ondernemen. Uitgangspunt is het Verdrag inzake de rechten van het kind.

De vijf inspecties die binnen STJ samenwerken zijn:

- Inspectie voor de Gezondheidszorg
- Inspectie van het Onderwijs
- Inspectie Jeugdzorg
- Inspectie Veiligheid en Justitie
- Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Meer informatie over de samenwerkende jeugdinspecties vindt u op: www.jeugdinspecties.nl.

Samenvatting

Met de invoering van de jeugdwet per 1 januari 2015 krijgen gemeenten nieuwe verantwoordelijkheden, waaronder het inrichten van de toegang tot jeugdhulp en ondersteuning. De inspecties van Samenwerkend Toezicht Jeugd (STJ) voerden van september 2014 tot december 2014 een toezichtonderzoek uit naar de toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp in de Regio Noord Veluwe (RNV). Het toezichtonderzoek richtte zich op de CJG-basisteams die zorg en ondersteuning bieden en initiëren voor gezinnen uit de regio. De werkwijze van de CJG-basisteams was ten tijde van het toezichtonderzoek volop in ontwikkeling.

De inspecties vinden dat er in korte tijd veel is gerealiseerd om de toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp in de Regio Noord Veluwe te organiseren. Specifiek zijn de volgende goede punten opgevallen aan de werkwijze en organisatie van de CJG-basisteams:

- ✓ De CJG-basisteams zijn laagdrempelig.
- ✓ De CJG-basisteams zijn snel in staat hulp te bieden en kunnen gespecialiseerde zorg op korte termijn regelen.
- ✓ Professionals van de CJG-basisteams beschikken met elkaar over deskundigheid op een groot aantal terreinen.
- ✓ De regio heeft het initiatief genomen om een scholingsprogramma te ontwikkelen voor generalistisch werken.

De inspecties vinden het belangrijk dat de regio deze goede punten behoudt.

Daarnaast zijn de volgende zorgpunten geconstateerd:

- Risico's voor de veiligheid van jongeren worden niet systematisch ingeschat.
- Eventuele achterliggende problemen worden niet standaard in kaart gebracht.
- Niet alle jongeren en ouders kunnen regie over hun hulp voeren. Het is voor medewerkers van de CJG-basisteams moeilijk in te schatten in hoeverre gezinnen zelf de regie kunnen voeren en deze inschatting wordt ook niet structureel gemaakt. Hierdoor is de samenhang en continuïteit in de hulp kwetsbaar.
- Er bestaan zorgen of alle professionals in de teams voldoende zijn toegerust om voor jongeren en gezinnen met complexe problemen in te schatten welke hulp nodig is, met name waar het gaat om problematiek op licht verstandelijke beperkingen en geestelijke gezondheid.

Het is belangrijk dat op deze zorgpunten verbetering wordt gerealiseerd. De inspecties hebben hiervoor aanbevelingen geformuleerd en verwachten dat alle betrokken partijen zich inspannen om de zorgpunten weg te nemen. De samenwerkende inspecties zullen de ontwikkelingen in de gemeente volgen en zouden het op prijs stellen wanneer de gemeente bereid is om in het najaar van 2015 inzicht te geven in de wijze waarop en de mate waarin de zorgpunten zijn weggenomen en te presenteren op welke wijze met de aanbevelingen is omgegaan.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Toegang in de Regio Noord Veluwe	6
3. Borgen van de veiligheid van kinderen	7
4. Laagdrempelig en toegankelijk	10
5. Regie	12
6. Deskundigheid	14
7. Kwaliteit en continuïteit	16
8. Conclusies en aanbevelingen	18
8.1 Conclusies	18
8.2 Aanbevelingen.....	19
8.3 Tot slot.....	20
Bijlage 1: Verantwoording toetsingskader	21

1. Inleiding

Met de invoering van de Jeugdwet per 1 januari 2015 is de jeugdhulp gedecentraliseerd naar gemeenten. De verwachting is dat de nieuwe wet lokale partijen beter in staat stelt preventief te werken en meer nadruk te leggen op de eigen kracht van jeugdigen en gezinnen. Ook biedt de wet kansen om meer samenhang te realiseren tussen zorg, onderwijs, veiligheid en werk en inkomen. Het is de bedoeling dat daardoor zorg en ondersteuning kan worden geboden die beter past bij de specifieke situatie van jeugdigen en gezinnen. Naast positieve verwachtingen brengen de wijzigingen in het jeugdstelsel ook enkele risico's met zich mee die ervoor kunnen zorgen dat jeugdigen niet de passende hulp krijgen die ze nodig hebben.

Als nieuwe verantwoordelijkheid voor gemeenten heeft de transitie het inrichten van de toegang tot zorg en ondersteuning met zich meegebracht. Vanwege deze nieuwe verantwoordelijkheid voeren de inspecties van Samenwerkend Toezicht Jeugd (STJ) in 2014 en 2015 verschillende toezichtactiviteiten uit naar de toegang in het nieuwe jeugdstelsel. In deze rapportage leest u de uitkomsten van het toezichtonderzoek dat de inspecties van september tot en met december 2014 deden in de regio Noord-Veluwe (RNV; bestaande uit de gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten). In 2014 was de regio bezig om zich voor te bereiden op het decentrale jeugdhulpstelsel door in het experiment 'Jeugdzorg Dichtbij' ervaring op te doen met CJG-basisteams. De regio benaderde de inspecties met de vraag de aanpak te bekijken, daarvan te kunnen leren en zicht te krijgen op mogelijke verbeteringen. De inspecties wilden het toezicht uitvoeren op een plek waar de gemeentelijke toegang al in de praktijk werd uitgevoerd. De bedoeling was om daarbij ervaring op te doen met het concepttoetsingskader 'Stelseltoezicht Jeugd'¹ dat was ontwikkeld voor de toezichtrol in het nieuwe jeugdstelsel. Daarom gingen de inspecties graag in op de vraag van de regio.

Het toezichtonderzoek betrof een pilot die zich specifiek richtte op de toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp vanuit de CJG-basisteams. Centraal stond de vraag in hoeverre de gemeenten en organisaties die zijn betrokken bij de CJG-basisteams er gezamenlijk voor zorgen dat jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben tijdig toegang krijgen tot passende gespecialiseerde jeugdhulp. Daarbij is gekeken naar de verdeling van rollen, deskundigheden, taken en verantwoordelijkheden in de CJG-basisteams, de wijze waarop afwegingen over passende hulp plaatsvinden en de samenhang en continuïteit van hulp als besloten wordt dat gespecialiseerde zorg en ondersteuning nodig is. De inspecties hebben verschillende onderzoeksmethoden ingezet om informatie te verzamelen (zie kader 1). Op basis van een analyse van deze informatie zijn thema's benoemd die gerelateerd zijn aan onderwerpen waar de inspecties zorgen over hebben of kansen zien voor verbetering². Die thema's betreffen:

¹ Naar aanleiding van de pilots is het toetsingskader verder ontwikkeld en vastgesteld. Het toetsingskader 'Stelseltoezicht Jeugd' is te vinden op: www.jeugdinspecties.nl.

² Een verantwoording van het gebruikte toetsingskader is te vinden in bijlage 1.

- Borgen van de veiligheid van jeugdigen
- Laagdrempelig en toegankelijk
- Regie
- Deskundigheid
- Kwaliteit en continuïteit

De thema's worden verder toegelicht in dit rapport, na een korte toelichting op toegang tot jeugdhulp in de regio en de organisatie van de CJG-basisteams. Het rapport is geschreven voor de regio, gemeenten, bestuurders en professionals die bij de CJG-basisteams zijn betrokken. Dit toezichtonderzoek heeft plaatsgevonden voor de officiële transitie Jeugdzorg. De CJG-basisteams waren ten tijde van het toezichtonderzoek volop in ontwikkeling. De inspecties hopen de partijen met dit rapport handvatten te bieden geconstateerde zorgpunten weg te nemen en verdere verbetering mogelijk te maken.

Werkwijze

In het kader van dit toezichtonderzoek hebben de samenwerkende jeugdinspecties verschillende onderzoeksmethoden gehanteerd:

Beleidsanalyse: *Gezocht is naar (openbare) beleidsnota's, jaarverslagen, convenanten en andere documenten die een beeld geven van de werkwijze rondom de toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp in de regio Noord-Veluwe.*

Dossieronderzoek: *Bij het CJG zijn dossiers opgevraagd en doorgenomen om zicht te krijgen hoe de toegang tot gespecialiseerde zorg op casusniveau verloopt.*

Focusgroepen: *Er zijn focusgroepen (groepsinterviews) gehouden met professionals van de CJG-basisteams en met professionals van gespecialiseerde jeugdhulp zoals jeugd-GGZ, jeugdzorg en jeugdgehandicaptenzorg.*

Group Decision Room: *Onderwerpen die naar voren kwamen uit de voorgaande onderzoeksdelen zijn besproken met professionals, managers en beleidsmedewerkers in een zogenaamde Group Decision Room. Dit is een methode om via computers in korte tijd informatie, meningen en mogelijke opties voor verbetering te inventariseren en te bespreken.*

Bijeenkomsten met jongeren en burgers: *Voor de samenwerkende inspecties is het perspectief van jeugdigen en gezinnen erg belangrijk. Daarom is met jongeren gesproken die andere jongeren vertegenwoordigen in cliëntraden en jongerenraden van verschillende politieke partijen. Daarnaast is met leden van de regionale WMO-raad (betrokken burgers uit de verschillende gemeentelijke WMO-raden, fracties jeugd) gesproken over belangrijke thema's die uit het onderzoek naar voren zijn gekomen.*

2. Toegang in de Regio Noord Veluwe

Dit hoofdstuk geeft een korte toelichting op de wijze waarop de toegang tot jeugdhulp in de Regio Noord-Veluwe is vormgegeven.

Naast de huisarts, medisch specialist, jeugdarts en de kinderrechter (zoals wettelijk is bepaald) is de toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp in de regio Noord-Veluwe georganiseerd in lokale basisteams van het Centrum Jeugd en Gezin (CJG). In elke gemeente uit de regio is een CJG-basisteam actief. In deze multidisciplinair samengestelde teams komt expertise op het gebied van verschillende vormen van ambulante hulp bij elkaar. In 2014 bestonden de teams uit tussen de 15 en 25 professionals. Ieder team beschikte over een coördinator, een gedragswetenschapper en een jeugdarts. Alle professionals waren vanuit verschillende moederorganisaties gespecialiseerd in gehandicaptenzorg jeugdzorg, jeugdgezondheidszorg en maatschappelijk werk en voor een deel van hun werkverband gedetacheerd naar de CJG-basisteams. Vanaf 2015 is het grootste deel van de professionals (met uitzondering van professionals die in dienst zijn bij de jeugdgezondheidszorg en MEE) in dienst gekomen bij de Stichting Jeugd Noord-Veluwe. Het is de bedoeling dat de teams zelfsturend worden.

Jeugdigen en gezinnen kunnen met een breed spectrum van eenvoudige tot zeer complexe hulpvragen bij de CJG-basisteams terecht. Professionals van de teams kunnen zelf jeugdhulp bieden, en kunnen ook verwijzen naar gespecialiseerde jeugdhulp. Deze gespecialiseerde jeugdhulp is (over het algemeen) niet vrij-toegankelijk. Jeugdigen en gezinnen hebben een verleningsbeschikking nodig om toegang te krijgen tot deze zorg. Deze beschikking wordt afgegeven door de gemeenten op advies van de professionals van de CJG-basisteams. De CJG-basisteams kunnen alleen verwijzen naar aanbieders van jeugdhulp waarmee de gemeenten een overeenkomst hebben gesloten. Wanneer jeugdigen en gezinnen gebruik maken van een persoonsgebonden budget kan hiervan worden afgeweken. Wel moet dan aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Het is de taak van de CJG-basisteams om na te gaan of dit het geval is.

Bij het bepalen van de benodigde zorg kunnen de professionals van de CJG-basisteams deskundigen om advies vragen. In de regio wordt daartoe begin 2015 een regionaal specialisten team opgericht. Deze specialisten zijn afkomstig vanuit de gespecialiseerde jeugdhulpaanbieders in de regio, waaronder de jeugd-GGZ.

3. Borgen van de veiligheid van kinderen

In dit hoofdstuk staat het borgen van de veiligheid van kinderen en gezinnen centraal. De inspecties vinden dat de veiligheid van kinderen moet zijn geborgd, onafhankelijk van de wijze waarop gemeenten de (toegang tot de gespecialiseerde) jeugdhulp hebben georganiseerd. Met betrekking tot het borgen van veiligheid vinden de inspecties het volgende belangrijk:

- Signalen over eventuele onveiligheid komen tijdig in beeld op basis van brede informatie over de gezinssituatie en de problematiek van het gezin;
- Risico's voor de veiligheid van kinderen worden systematisch ingeschat;
- Risico's en signalen over onveiligheid worden gedeeld;
- Bij situaties van onveiligheid wordt ingegrepen.

Hieronder volgt een toelichting op deze onderwerpen.

Signalen over eventuele onveiligheid

De gemeenten in de regio Noord-Veluwe hebben ervoor gekozen dat de CJG-basisteams een breed spectrum van eenvoudige tot zeer complexe hulpvragen oppakken. Een ander uitgangspunt dat wordt gehanteerd is dat de CJG-basisteams vraaggericht werken. Vraaggericht werken wordt ingevuld door jeugdigen en gezinnen zelf een hulpvraag te laten benoemen die het startpunt vormt voor de hulp en die leidend is voor het handelen van de professional van het CJG-basisteam. Jeugdigen en ouders bepalen welke informatie ze de professional geven en daarmee welke informatie betrokken wordt in de afwegingen van de professional om te bepalen welke hulp passend is. De professionals zijn minder gericht op het naar boven halen van informatie over eventuele achterliggende problematiek. De veronderstelling is dat achterliggende problematiek in de loop van de hulpverlening naar boven komt door het opbouwen van vertrouwen in de relatie met jeugdigen en gezinnen. Deze werkwijze past goed bij het bieden van hulp bij relatief eenvoudige problemen en bij situaties waarin het kind veilig is. Echter bij complexe problematiek kan de werkwijze ertoe leiden dat informatie uit beeld blijft waardoor signalen over achterliggende problemen en onveiligheid niet of pas in een laat stadium worden opgevangen. In die gevallen borgt deze werkwijze de veiligheid van jeugdigen niet voldoende. Deze werkwijze kan er ook toe leiden dat professionals hulp aanbieden die minder goed overeenkomt met de situatie van het kind en gezin, bijvoorbeeld doordat de aangeboden hulp niet past bij de achterliggende problematiek.

Inschatten risico's voor de veiligheid van kinderen

Ten tijde van het toezichtonderzoek gaven professionals aan (risico's op) onveiligheid veelal in te schatten op basis van ervaring en intuïtie. Een aantal professionals gebruikte daarbij een risicotaxatie-instrument, namelijk het instrument waarmee ze werkten in hun moederorganisatie. Op beleidsniveau heeft de Regio Noord Veluwe eind 2014 besloten dat de CJG-basisteams drie instrumenten zullen hanteren om risico's te inventariseren en taxeren. Professionals waren destijds nog onbekend met dit besluit. Ook was (nog) niet afgesproken op welke momenten of in welke situaties de instrumenten zouden worden gebruikt; het maken van een veiligheidsinschatting was bijvoorbeeld niet opgenomen in de stroomschema's van werkprocessen. Daarnaast waren deze instrumenten nieuw voor een deel van de professionals en was er nog niet voorzien in scholing

over het gebruik van deze instrumenten. Doordat het nog onduidelijk is op welke momenten en in welke situaties risico's moeten worden ingeschat en niet alle professionals de instrumenten kunnen gebruiken, is er geen sprake van systematisch inschatten van de veiligheid van kinderen. Dit kan tot gevolg hebben dat onveilige opvoedsituaties laat in beeld komen.

Tip van leden van de WMO-raad: *Het maken van een veiligheidsinschatting is de kern van het werk van professionals. Het is belangrijk dat de CJG-basisteams een gedeelde visie ontwikkelen op veiligheid en het inschatten van veiligheid. Het gaat dan om vragen als: hoe gaan we om met veiligheid en welke basisveiligheid kan het team garanderen.*

Delen van risico's en signalen over onveiligheid

Binnen de CJG-basisteams kunnen professionals risico's en signalen bespreken met collega's of met een gedragswetenschapper. In de meeste CJG-basisteams maken professionals zelf de afweging of ze casuïstiek met anderen bespreken of niet (onder meer afhankelijk van tijd, problematiek, eigen deskundigheid, etc.). Het is belangrijk dat professionals niet solistisch te werk gaan en bijvoorbeeld casuïstiekbesprekingen en overleg met de gedragswetenschapper benutten om blinde vlekken of tunnelvisie te voorkomen. Bovendien kunnen casuïstiekbesprekingen ook belangrijk zijn om signalen van verschillende professionals over kinderen of gezinnen bij elkaar te brengen. Ten tijde van het toezichtonderzoek werd gewerkt aan een meldcode voor de CJG-basisteams, maar die was nog niet beschikbaar.

Als het gaat over het delen van risico's en signalen over onveiligheid met anderen, is belangrijk dat een systeem wordt gebruikt om signalen te delen, zoals de Verwijsindex Risicjongeren (VIR). Op dat moment werd in de CJG-basisteams relatief weinig gebruik gemaakt van de VIR. Een van de redenen daarvoor was dat verschillende professionals van hun moederorganisatie niet in dit systeem mochten registreren. Door het lage gebruik van de VIR blijven eventuele signalen van andere organisaties over jongeren buiten beeld en komen signalen van de professionals van de CJG-basisteams niet bij andere organisaties terecht.

Ingrijpen bij situaties van onveiligheid

Het uitgangspunt van vraaggericht werken wordt losgelaten wanneer sprake is van situaties van onveiligheid. Wanneer er twijfels zijn over de veiligheid van een kind gaan professionals in overleg met de ouders om te kijken wat er nodig is om ervoor te zorgen dat de situatie wel veilig wordt. Ze kunnen daarover veiligheidsafspraken maken, en indien nodig aanvullende hulp of het sociale netwerk (via een Familie Netwerk Beraad) inzetten. Indien de veiligheid van het kind in het geding blijft, kan in overleg met de gedragswetenschapper worden besloten drang of dwang in te zetten. Professionals op het gebied van drang en dwang worden begin 2015 toegevoegd aan de CJG-basisteams. Zij kunnen toegang tot de jeugdbescherming organiseren, onder meer via het Casuoverleg jeugdbescherming. Deze route bij geconstateerde onveiligheid is opgenomen in de werkprocessen, maar werd ten tijde van het toezichtonderzoek nog niet in de praktijk gebracht.

Conclusies

In de CJG-basisteams worden de risico's voor de veiligheid van kinderen niet systematisch ingeschat. Daarnaast vinden de inspecties de wijze waarop vraaggericht werken in de CJG-basisteams is ingevuld kwetsbaar als het gaat om het tijdig signaleren van achterliggende problemen. De veiligheid van kinderen is daarmee onvoldoende geborgd. Voor de inspecties is dit een zorgpunt. Er zijn verschillende mogelijkheden voor verbetering. Daarom doen de inspecties een aantal aanbevelingen, zie hiervoor hoofdstuk "Conclusies en aanbevelingen".

4. Laagdrempelig en toegankelijk

Dit hoofdstuk gaat in op de laagdrempelig- en toegankelijkheid van de CJG-basisteams. De inspecties vinden het van belang dat jeugdigen en gezinnen tijdig toegang krijgen tot passende hulp. Daarvoor is het belangrijk dat:

- Drempels om bij de CJG-basisteams te komen voor jongeren en ouders zo laag mogelijk zijn;
- De zorg korte tijd na aanmelding kan starten;
- Jongeren tijdig worden doorverwezen naar gespecialiseerde hulp indien dat nodig is.

Deze onderwerpen worden hieronder toegelicht.

Toegang tot de CJG-basisteams

Jeugdigen en gezinnen komen in beeld bij de CJG-basisteams als ze zelf contact opnemen met het CJG-basisteam of via voorzieningen in het voorliggend veld, zoals scholen, voorschoolse voorzieningen, huisartsen of verloskundigen. De CJG-basisteams zijn daarmee gemakkelijk toegankelijk. Tijdens het toezichtonderzoek gaven jongeren en burgers aan niet zo bekend te zijn met de CJG-basisteams en het CJG. Ze wisten niet voor wat voor soort problemen ze bij CJG-basisteams of het CJG terecht konden en vonden de website weinig informatief over de werkwijze en deskundigheden van de CJG-basisteams. Daarnaast vertelden jongeren het moeilijk te vinden om zelf actief hulp te vragen als ze problemen hebben. De drempel om zelf hulp te zoeken en zelf een hulpvraag te formuleren is voor hen hoog. Jongeren zijn onder meer bang dat ze niet serieus worden genomen en dat ze, als ze zich eenmaal aanmelden voor hulp, niet meer terugkunnen. Professionals verwachten dat de CJG-basisteams minder laagdrempelig zullen worden voor jongeren en ouders als duidelijker wordt dat de CJG-basisteams mogelijkheden hebben om drang en dwang te organiseren en als regelmatig een besluit wordt genomen om gewenste hulp niet toe te kennen (bijvoorbeeld door het afwijzen van een verzoek tot een persoonsgebonden budget).

Tip van jongeren: *Het is belangrijk dat het CJG zo laagdrempelig mogelijk is. Het is voor jongeren heel moeilijk om hulp te vragen. Een zo laag mogelijke drempel, bijvoorbeeld iemand die hen actief vraagt hoe het met hen gaat, kan de stap om hulp te vragen vergemakkelijken.*

Ten tijde van het toezichtonderzoek namen (nog) weinig jongeren en ouders zelf het initiatief om naar het CJG-basisteam te gaan. In de meeste gevallen komen jongeren en ouders bij de CJG-basisteams terecht na een doorverwijzing van voorzieningen uit het voorliggend veld. Het is daarom erg belangrijk dat deze voorzieningen bekend zijn met de CJG-basisteams en dat de verwijzing naar de CJG-basisteams tijdig en goed verloopt. De meeste CJG-basisteams hebben die relatie vormgegeven door vanuit ieder team een vaste contactpersoon (meestal de coördinator) aan te wijzen voor een groep instellingen. Het is de bedoeling dat de contactpersoon actief de relatie met die instellingen onderhoudt. De professionals hebben aangegeven dat die relatie nog niet zo intensief is.

Tijdige start van de hulp

Een goed punt van de werkwijze van de CJG-basisteams is dat jongeren en ouders korte tijd na hun aanmelding thuis worden bezocht door professionals van de CJG-basisteams. In de werkprocessen van de CJG-basisteams wordt aangegeven dat wordt gestreefd naar een eerste huisbezoek binnen twee weken na aanmelding. De inspecties zagen in de dossiers dat de huisbezoeken vaak sneller plaatsvinden.

Tijdig doorverwijzen naar gespecialiseerde jeugdhulp

Ten tijde van het toezichtonderzoek zagen de inspecties grote verschillen in de wijze waarop de CJG-basisteams en de professionals besloten tot het verlenen van hulp tot gespecialiseerde zorg. Vaak hanteerden ze daarvoor de werkwijze van hun moederorganisaties. Indien een professional van het CJG-basisteam heeft besloten dat gespecialiseerde hulp nodig is, kan dit op korte termijn worden geregeld en kan deze hulp over het algemeen op korte termijn starten. Professionals, managers en beleidsmedewerkers hebben de indruk dat er nog verbetering mogelijk is in het vinden van het juiste moment om door te verwijzen naar gespecialiseerde jeugdhulp (niet te vroeg, maar ook niet te laat). Een deel van de professionals uit de CJG-basisteams heeft nog weinig ervaring met het nemen van beslissingen over welke hulp passend is, doordat ze dit in de functie bij hun moederorganisatie niet hoefden te doen. Een ander deel van de professionals is wel gewend die inschatting te maken. Deze professionals geven echter aan nog weinig zicht te hebben op het gehele zorgaanbod in de regio. Met name met het preventieve zorgaanbod en het zorgaanbod vanuit het vrijwilligerswerk of het eigen netwerk van gezinnen zijn de professionals nog niet zo bekend.

Volgens jongeren voldoet een goede professional van het CJG-basisteam aan het volgende: luistert, vraagt door, stelt zich gelijkwaardig op, beoordeelt niet, heeft vakkennis en mensenkennis, maakt een stappenplan, is in staat om out of the box te denken en vindt niets te gek. Daarnaast is het een vriendelijk, toegankelijk, betrouwbaar, open, eerlijk en nieuwsgierig persoon.

Conclusies

De CJG-basisteams zijn gemakkelijk toegankelijk, snel in staat hulp te bieden en kunnen gespecialiseerde zorg op korte termijn regelen. De inspecties vinden dit goede punten in de werkwijze van de CJG-basisteams. Doordat jongeren en ouders niet zo bekend zijn met het CJG en de CJG-basisteams en niet snel zelf contact zullen opnemen, is het belangrijk dat instellingen in het voorliggend veld jongeren en ouders actief naar de CJG-basisteams verwijzen. Bovendien is het belangrijk dat de professionals van de teams meer ervaring opdoen met het inschatten van de zorgbehoefte en weten welk zorgaanbod daarbij past. Er bestaan verschillende mogelijkheden voor verbetering. Daarom doen de inspecties een aantal aanbevelingen, zie hiervoor hoofdstuk "Conclusies en aanbevelingen".

5. Regie

Dit hoofdstuk gaat over de wijze waarop de medewerkers van de CJG-basisteams hun regiefunctie invullen. Het is belangrijk dat jongeren en gezinnen centraal staan in de zorg en ondersteuning; dat ze zoveel als mogelijk invloed kunnen uitoefenen op de zorg en ondersteuning en die in samenwerking met hen tot stand komt. Professionals voeren regie waar jeugdigen en gezinnen dit niet kunnen en zorgen voor de samenhang en continuïteit van de zorg en ondersteuning. Dat betekent dat:

- Professionals de wijze waarop ze de regie voeren afstemmen op de situatie van jeugdigen en gezinnen;
- De regisseur in nauwe samenwerking met jongeren en ouders en eventuele andere betrokken professionals komt tot een gedragen plan, dat wordt uitgevoerd en bijgesteld indien nodig;
- Indien gespecialiseerde jeugdhulp nodig is, de hulp in samenhang wordt geboden en goede afstemming is tussen de professionals, zodat continuïteit van hulp kan worden gegarandeerd.

Hieronder lichten we onze bevindingen op deze onderwerpen toe.

Afstemmen van de regie op de situatie van jongeren en ouders

Het uitgangspunt van de gemeenten in de regio Noord-Veluwe is dat jongeren en ouders zoveel als mogelijk zelf de regie voeren over de hulp die ze krijgen. Jeugdigen en gezinnen krijgen daarmee een leidende rol. Het is de bedoeling dat professionals van de CJG-basisteams ondersteunen in het nemen van de regie en (delen van) regietaken overnemen als jeugdigen en gezinnen dit zelf niet kunnen. Dat betekent dat professionals het gesprek hierover met jeugdigen en ouders moeten aangaan en op basis daarvan goed moeten kunnen inschatten in hoeverre jeugdigen en gezinnen de regie op zich kunnen nemen en komen tot goede afspraken. Het gesprek en de afspraken over de mate van zelfregie door jeugdigen en gezinnen en eventuele ondersteuning daarbij was in de dossiers die de inspecties hebben ingezien niet zichtbaar. In praktijk blijkt het lastig om de jeugdigen voldoende te betrekken in het hulpverleningstraject. De professionals geven aan dat ze de jeugdigen in principe betrekken, maar dat jeugdigen dit zelf moeilijk vinden of hier niet voor open staan (bijvoorbeeld als de hulpvraag van ouders komt). Daarnaast hebben professionals aangegeven dat ze het lastig vinden om in gesprek met jeugdigen en gezinnen in te schatten wat deze zelf kunnen en wat de professional beter op zich kan nemen. Dit geldt met name als het gaat om gezinnen met gezinsleden met een licht verstandelijke beperking.

Tip van leden van de WMO-raad: *Het is belangrijk om rekening te houden met ouders die formeel wel de regie mogen voeren maar dit misschien niet kunnen, bijvoorbeeld in het geval van psychiatrische problemen bij ouders. De mogelijkheden van ouders om zelf regie te voeren moeten in een vroeg stadium duidelijk zijn.*

Taken en werkwijze van de regisseur

Binnen de CJG-basisteams ontbreken duidelijke afspraken over de regietaken en de werkwijze die daarbij hoort. Ook zijn er geen afspraken gemaakt over de invulling van regietaken met de voorzieningen die gespecialiseerde jeugdhulp bieden. Ten tijde van het onderzoek hanteerden

professionals voornamelijk de werkwijze van hun moederorganisatie. De invulling van de regie hing daarmee van de individuele professional af. Sommige professionals vullen hun regietaken zeer minimaal in, bijvoorbeeld door alleen aanspreekpunt te zijn voor jeugdigen en gezinnen. Andere professionals brengen samen met het gezin en betrokken professionals alle problemen in kaart om te komen tot een plan, houden zicht op het geheel, houden contact met andere betrokken organisaties en stellen plannen actief bij als dit nodig blijkt. Deze diversiteit in de invulling van de regierol stond los van de mogelijkheden en de problematiek van het gezin.

Afstemming met gespecialiseerde jeugdhulp

Indien gespecialiseerde jeugdhulp nodig is, is het de bedoeling van de gemeenten in de regio dat jeugdigen en gezinnen zich daar zelf voor aanmelden. Uitzonderingen hierop vormen kwetsbare jeugdigen en gezinnen die dat niet zelf kunnen, bijvoorbeeld vanwege een licht verstandelijke beperking. Er zijn geen afspraken tussen de CJG-basisteams en de voorzieningen voor gespecialiseerde jeugdhulp over overdracht en het delen van informatie. Ten tijde van het onderzoek was wel sprake van een vloeiende overgang indien de professional van het CJG-basisteam afkomstig was van de gespecialiseerde zorgaanbieder waarnaar werd verwezen. De professional van het CJG-basisteam kon dan gebruik maken van de contacten met collega's bij de gespecialiseerde zorgaanbieder om de aanmelding en plaatsing vlot te laten lopen. In de situatie vanaf januari 2015 zijn veel professionals van de CJG-basisteams niet meer in dienst van een gespecialiseerde zorgaanbieder en komt deze werkwijze langzaam te vervallen.

In de werkprocessen van de CJG-basisteams wordt aangegeven dat de professionals tijdens de gespecialiseerde hulp contact houden met jeugdigen en gezinnen en de voortgang van de hulp monitoren. Ten tijde van het toezichtonderzoek zagen de inspecties dat de professionals van de CJG-basisteams in de praktijk in veel gevallen besloten hun bemoeienis te beëindigen bij de start van gespecialiseerde hulp en informatie niet actief overdroegen aan de aanbieder van gespecialiseerde jeugdhulp. De continuïteit van de hulp was daarmee niet geborgd.

Tip van professionals uit de gespecialiseerde jeugdhulp: Het is belangrijk dat de CJG-professional betrokken blijft gedurende een behandeling door een gespecialiseerde hulpverlener. Dit is vooral belangrijk als het gaat om gezinnen waar meer problemen tegelijkertijd spelen. De professional van het CJG-basisteam kan zich dan richten op de andere problematiek die speelt in het gezin. Daarbij is contact tussen de CJG-basisteams en de gespecialiseerde hulp erg belangrijk.

Conclusies

Dat de regie bij de jeugdigen en gezinnen wordt gelegd en de inschatting van eigen regie moeilijk te maken is, brengt risico's met zich mee voor de continuïteit en samenhang in de hulp. Lang niet alle jongeren en ouders kunnen hun regietaken waarmaken, zeker als er meerdere vormen van hulp worden geboden in een gezin. In die gevallen is de werkwijze van de CJG-basisteams kwetsbaar. De inspecties vinden dit een zorgpunt en hebben enkele aanbevelingen geformuleerd. Zie hiervoor het hoofdstuk "Conclusies en aanbevelingen".

6. Deskundigheid

Dit hoofdstuk gaat over de deskundigheid van de professionals en de wijze waarop ze die in de CJG-basisteams inzetten. De inspecties verwachten dat professionals voldoende deskundig zijn om hun taken zo uit te voeren dat jeugdigen en gezinnen de best passende hulp krijgen. Daarvoor is het van belang dat:

- De professionals van de CJG-basisteams over de benodigde kennis en vaardigheden beschikken, passend bij de problematiek van jeugdigen en gezinnen, om zo een goede inschatting te maken van benodigde zorg;
- De organisatie CJG-basisteams faciliteert in het krijgen en bijhouden van de benodigde deskundigheden en reflectie op individueel handelen en het handelen als team.

Hieronder worden deze onderwerpen toegelicht.

Deskundigheden en de problematiek van jongeren en ouders

Zoals eerder bij het hoofdstuk over veiligheid aangegeven hebben de gemeenten in de regio Noord-Veluwe ervoor gekozen dat de CJG-basisteams een breed spectrum aan hulpvragen oppakken; van eenvoudige tot zeer complexe problemen. Daarnaast is ervoor gekozen dat de professionals generalistisch werken. Dat betekent dat alle professionals over dezelfde basisvaardigheden beschikken en alle soorten problematiek moeten kunnen oppakken. De CJG-basisteams bestaan uit professionals van zeer diverse disciplines. Een deel van de professionals was vanuit hun moederorganisatie gewend complexe problematiek aan te pakken (zoals orthopedagogen); een ander deel had zich bij de moederorganisatie vooral gericht op relatief eenvoudige problematiek (bijvoorbeeld school maatschappelijk werkers). De professionals van de CJG-basisteams zijn erg deskundig en ervaren in het aanpakken van de problematiek waar ze zich bij hun moederorganisatie op hebben gericht. In de CJG-basisteams krijgen de professionals problematiek in hun caseload waar ze (nog) niet deskundig in zijn. Hoewel ze zeer gedreven zijn en bereid tot het aanleren van nieuwe vaardigheden, voelden verschillende professionals zich nog onvoldoende deskundig in het oppakken van het brede spectrum aan problematiek. Op het moment dat professionals op terreinen onvoldoende deskundig zijn, brengt dit het risico met zich mee dat problemen niet (tijdig) worden herkend en dat professionals niet goed kunnen inschatten welke hulp jeugdigen en gezinnen nodig hebben.

Tip van professionals van de CJG-basisteams: Het is belangrijk dat er meer ruimte komt voor reflectie. Voor veel professionals zijn de taken binnen het team nieuw. Daarom is het belangrijk om te evalueren, te reflecteren op het eigen handelen en van elkaar te leren.

Deskundigheden en de organisatie

Om professionals te scholen in het generalistisch werken heeft de regio samen met de Hogeschool Windesheim een scholingsprogramma ontwikkeld (de 'Care Academy'). In de loop van 2014 is het programma stopgezet omdat het aanpassing behoefde. De inspecties vinden het een goed punt dat het scholingsprogramma is ontwikkeld en wordt bijgesteld om beter aan de scholingsbehoefte van professionals te kunnen voldoen.

De professionals van de CJG-basisteams beschikken met elkaar over deskundigheid op een groot aantal terreinen. Op enkele terreinen ontbreekt deskundigheid nog. Het gaat om deskundigheden op het gebied van de jeugd GGZ, verslavingszorg, (v)echtscheidingen en juridische kennis. Ten tijde van het onderzoek was het delen en behouden van deskundigheid binnen de teams niet structureel geregeld. Sommige teamleden participeerden voor slechts enkele uren per week in het CJG-basisteam. Hoewel specifieke deskundigheid binnen het team weliswaar aanwezig was, kon die slechts beperkt worden ingezet. Daarnaast was het regionaal specialistenteam nog niet georganiseerd, zodat professionals niet via die weg advies konden inwinnen.

Waar het gaat om kwaliteitsborging in de vorm van casusoverleg, casusbesprekingen met de gedragswetenschapper en intervisie variëren de afspraken in de teams. Zoals eerder aangegeven in het hoofdstuk over veiligheid is het veelal de verantwoordelijkheid van individuele professionals om een casus voor bespreking in te brengen, te overleggen met een collega of met een gedragswetenschapper. Voor professionals die zich ervan bewust zijn bepaalde deskundigheid te missen, zijn er voldoende mogelijkheden om daar actief naar op zoek gaan. Echter, wanneer professionals zich niet bewust zijn van lacunes in hun deskundigheid bestaat het risico dat zij te solistisch blijven werken.

Conclusies

Dat de regio het initiatief heeft genomen voor een scholingsprogramma en dat de professionals van de CJG-basisteams met elkaar beschikken over deskundigheid op een groot aantal terreinen vinden de inspecties belangrijke punten. Tegelijkertijd is het delen van deskundigheid binnen de teams niet structureel geregeld. Ook is het de vraag of alle professionals in de teams voldoende zijn toegerust en worden ondersteund om in te schatten welke hulp nodig is. Met name voor jeugdigen en gezinnen met complexe problemen is dit een zorgpunt. De inspecties doen daarom enkele aanbevelingen, zie hiervoor het hoofdstuk "Conclusies en aanbevelingen".

7. Kwaliteit en continuïteit

Dit hoofdstuk gaat over de wijze waarop de kwaliteit van de hulp in de organisatie wordt geborgd. De transitie heeft per 1 januari 2015 plaatsgevonden. Het vormgeven van de transformatie van de jeugdhulp vergt continue leren en bijstellen van de werkwijze en veel aandacht voor het behouden en verbeteren van de kwaliteit. De inspecties vinden het belangrijk dat:

- De continuïteit en samenhang in de jeugdhulp ook in de systemen verankerd is;
- De resultaten van de (toeleiding tot) hulp in de CJG-basisteams continue wordt gemonitord en waar nodig verbeterd.

Hieronder lichten we onze bevindingen op deze punten toe.

Continuïteit en samenhang in systemen

Voor een goed verloop en continuïteit van de hulpverlening is het belangrijk dat een aantal zaken wordt vastgelegd zoals afspraken met jeugdigen en gezinnen en andere betrokken professionals, doelen en evaluaties. Ten tijde van het toezichtonderzoek ontbrak een uniform systeem voor registratie van hulpvragen en dossiervorming. De professionals van de CJG-basisteams werkten met een beperkt gezamenlijk dossierblad en registreerden de rest van de informatie in het dossiersysteem van hun moederorganisatie. De professionals hadden geen toegang tot de systemen van elkaars moederorganisaties. Dit leidde tot een grote diversiteit in dossiervorming. Voor het borgen van de continuïteit in het hulpverleningsproces is het voorwaardelijk dat cliëntdossiers voor de professionals van de CJG-basisteams toegankelijk zijn. Bij bijvoorbeeld crisissituaties of afwezigheid van een professional moet adequaat kunnen worden gereageerd. Hoewel er in 2014 veel activiteiten zijn ondernomen om een eenduidig systeem voor dossiervoering te ontwikkelen, wordt op dit moment nog gewerkt met verschillende dossiersystemen.

Monitoring en verbetering

Het beleidsuitgangspunt van de Regio Noord-Veluwe is dat de CJG-basisteams zelforganiserend worden. Verschillende gemeenten (waaronder Harderwijk en Ermelo) hebben besloten om de functie van coördinator, die een belangrijke rol hadden in het bewaken van de kwaliteit en een brug vormde tussen het beleids- en het uitvoeringsniveau, in 2015 te laten vervallen. Ten tijde van het toezichtonderzoek liepen *ontwikkelingen* op deze twee niveaus geregeld langs elkaar heen. Zo wisten professionals van de CJG-basisteams niet dat er was besloten bepaalde risicotaxatie-instrumenten te gebruiken en waren verschillende beleidsmedewerkers niet op de hoogte van de moeilijkheden die werden ondervonden in de praktijk. De overgang naar zelforganiserende teams kan ertoe leiden dat de afstand tussen uitvoering en beleid nog groter wordt. Daarnaast is er binnen de teams nog weinig ervaring met zelforganisatie; vrijwel alle professionals zijn afkomstig uit hiërarchisch gestuurde organisaties.

Tip van deelnemers aan de GDR: *Het is belangrijk om te monitoren en sturen op kwaliteit. Daarvoor is het van belang dat de Stichting Jeugd Noord-Veluwe een heldere opdracht krijgt op het gebied van kwaliteit.*

Conclusies

Er moet meer aandacht komen voor kwaliteitsborging en -ontwikkeling en het organiseren van randvoorwaarden die het voor professionals mogelijk maken om jongeren en gezinnen goed te helpen. De inspecties hebben hiervoor een aantal aanbevelingen opgenomen in het hoofdstuk "Conclusies en aanbevelingen".

8. Conclusies en aanbevelingen

De inspecties waarderen het zeer dat de regio de mogelijkheid heeft geboden om in de hectische tijd voor de transitie de toezichtpilot uit te voeren, terwijl de werkwijze van de CJG's nog niet was uitgekristalliseerd en de CJG's sterk in ontwikkeling waren. Daarmee heeft de regio laten zien te willen leren om waar nodig te kunnen verbeteren. Alle betrokkenen hebben tijd vrijgemaakt en zich tijdens het toezichtonderzoek open opgesteld. Dit hoofdstuk geeft de belangrijkste conclusies en aanbevelingen weer.

8.1 Conclusies

De inspecties vinden dat er in korte tijd veel is gerealiseerd om de toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp in de regio te organiseren. De CJG-basisteams beschikken met elkaar over brede deskundigheid en zijn in staat in korte tijd zorg en ondersteuning voor de jeugdigen en gezinnen te organiseren. Tegelijkertijd ontbrak ten tijde van het toezichtonderzoek een gezamenlijke visie en werkwijze in de CJG-basisteams en waren belangrijke aspecten van een goede kwaliteit van zorg nog onvoldoende geborgd. Hieronder volgt de conclusie per thema. Daarbij wordt specifiek aangegeven wat de inspecties als goed punt waarderen en welke zorgpunten de inspecties hebben.

Borgen van de veiligheid van jeugdigen

Risico's voor de veiligheid van jeugdigen worden niet systematisch ingeschat en eventuele achterliggende problemen worden niet standaard in kaart gebracht. De veiligheid van jeugdigen is daarmee onvoldoende geborgd. Voor de inspecties is dit een zorgpunt.

Laagdrempelig en toegankelijk

De inspecties vinden het goede punten in de werkwijze van de CJG-basisteams dat zij gemakkelijk toegankelijk zijn, snel hulp kunnen bieden en gespecialiseerde zorg op korte termijn kunnen regelen. Een punt van aandacht is dat instellingen in het voorliggend veld jongeren en ouders actief naar de CJG-basisteams zullen moeten verwijzen, aangezien de drempel om zelf hulp te zoeken met name voor jeugdigen hoog is. Bovendien is het belangrijk dat de professionals van de teams meer ervaring opdoen met het inschatten van de zorgbehoefte en weten welk zorgaanbod daarbij past.

Regie

Door de regierol in goede samenwerking met jeugdigen, gezinnen en overige betrokkenen in te vullen, kunnen de professionals van de CJG-basisteams zorgen voor samenhang en continuïteit in de jeugdhulp. Er is voor gekozen om de regie zoveel mogelijk bij de jeugdigen en gezinnen te leggen. Echter lang niet alle jongeren en ouders kunnen hun regietaken waarmaken, zeker als meerdere vormen van hulp worden geboden in een gezin. Bovendien is de inschatting in hoeverre jeugdigen en gezinnen zelf regie kunnen voeren voor de professionals moeilijk te maken. De inspecties vinden de wijze waarop de professionele regie wordt ingevuld een zorgpunt. Daarnaast

kan de interactie met jeugdigen waar het gaat om het samen bepalen van het zorg- en ondersteuningstraject intensiever worden ingevuld.

Deskundigheid

De professionals van de CJG-basisteams beschikken met elkaar over deskundigheid op een groot aantal terreinen. Daarnaast is een scholingsprogramma geïnitieerd voor de medewerkers van de teams. De inspecties waarderen dit als twee goede punten. Een zorgpunt betreft de vraag of alle professionals in de teams voldoende zijn geëquipeerd om voor jeugdigen en gezinnen met complexe problemen in te schatten welke hulp nodig is, met name waar het gaat om problematiek op het gebied van licht verstandelijke beperkingen en geestelijke gezondheid.

Kwaliteit en continuïteit

Ten tijde van het toezichtonderzoek was er nog onvoldoende aandacht voor kwaliteitsontwikkeling en –borging. Ook ontbraken belangrijke randvoorwaarden, zoals een eenduidig systeem voor dossiervoering en intensieve interactie tussen het beleids- en uitvoeringsniveau.

8.2 Aanbevelingen

De inspecties vinden het belangrijk dat de regio en gemeenten de genoemde goede punten behouden en uitbouwen. Daarnaast is het belangrijk dat op de drie benoemde zorgpunten op het gebied van veiligheid, regie en deskundigheid verbetering wordt gerealiseerd. De inspecties bevelen aan dat alle betrokken partijen zich inspannen om de zorgpunten op korte termijn weg te nemen. Daarnaast zien de inspecties belangrijke mogelijkheden voor verbetering. We doen daarom de volgende aanbevelingen:

1. De invulling van vraaggericht werken vergt van professionals veel deskundigheid te signaleren, veiligheid in te schatten en te handelen om eventuele onveiligheid weg te nemen. Het is belangrijk dat professionals daarin worden gefaciliteerd, bijvoorbeeld via de mogelijkheid om met collega's of gedragswetenschapper te reflecteren, met ouders en jeugdigen in gesprek te gaan, scholing, casuïstiekbesprekingen, etc..
2. Maak afspraken met professionals van de CJG-basisteams en andere voorzieningen over het delen en opnemen van signalen via de Verwijsindex Risicjongeren (VIR).
3. Maak de toegang tot de CJG-basisteams zo laagdrempelig als mogelijk door de bekendheid van jongeren en gezinnen met het CJG te vergroten en zoek proactief contact met voorzieningen in het voorliggend veld zodat verwijzing en signalering vanuit het voorliggend veld naar het CJG goed kan verlopen.
4. Evalueer of jeugdigen en gezinnen op het goede moment zijn doorgestuurd naar gespecialiseerde hulp en of zij passende hulp hebben gekregen, bijvoorbeeld in overleggen met jeugdigen en gezinnen en in casuïstiekoverleggen.
5. De inspecties vinden het belangrijk dat de jeugdigen en gezinnen centraal staan in zorg en ondersteuning. Ga structureel het gesprek aan met jeugdigen en ouders over de wijze waarop hun regierol en de regietaken van de professional elkaar kunnen aanvullen en versterken, zowel binnen casuïstiek als op beleidsniveau.

6. Maak afspraken met de gespecialiseerde zorgaanbieders over aanmelding, overdracht, invulling van regie, evaluatie, afsluiting van de hulp en nazorg.
7. Ondersteun professionals van het CJG-basisteam in het borgen van samenhang en continuïteit en het werken volgens de principes van 1 gezin - 1 plan. Zorg bijvoorbeeld voor een uniform systeem voor registratie van hulpvragen en dossiervorming dat voor elke professional van de CJG-basisteams toegankelijk is.
8. Belangrijk is dat professionals zichzelf voldoende capabel voelen en voldoende capabel zijn om een goede inschatting te maken van de benodigde jeugdhulp op het brede spectrum van problemen waarmee jeugdigen en gezinnen naar de CJG-basisteams komen en specifiek voor complexe LVB- en GGZ-problematiek. Aan te bevelen is het uitwisselen van expertise tussen medewerkers van de teams en intensievere samenwerking te zoeken met de beschikbare deskundigheid bij gespecialiseerde jeugdhulpaanbieders. Zoek daarnaast oplossingen om deskundigheid op de ontbrekende kennisgebieden in huis te halen en zorg voor een goede implementatie van het regionaal specialisten team.
9. Geef in de CJG-basisteams invulling aan zelfsturing en ondersteun de teams bij de uitvoering hiervan.

8.3 Tot slot

De werkwijze van de CJG-basisteams is nog volop in ontwikkeling. Nu de transitie heeft plaatsgevonden, komt de nadruk op de transformatie. Binnen de teams zal aandacht en tijd nodig zijn om tot een gezamenlijke werkwijze te komen, invulling te geven aan de transformatiedoelen en oplossingen te vinden voor geconstateerde knelpunten. Verschillende mogelijkheden voor verbetering zijn verwoord in bovenstaande aanbevelingen. Dat medewerkers van de CJG-basisteams, beleidsmedewerkers en wethouders het toezichtonderzoek hebben onderschreven en er een actieve bijdrage aan hebben geleverd vormt een goed startpunt voor verbetering en doorontwikkeling. De samenwerkende inspecties zullen de ontwikkelingen in de regio volgen en zouden het op prijs stellen wanneer de Regio Noord-Veluwe bereid is om binnen een half jaar te laten zien dat de zorgpunten zijn weggenomen en te presenteren op welke wijze met de aanbevelingen is omgegaan.

Bijlage 1: Verantwoording toetsingskader

Het toezichtonderzoek richtte zich op de vraag in hoeverre de regio, gemeenten en organisaties er gezamenlijk voor zorgen dat jeugdigen en gezinnen die dat nodig hebben toegang krijgen tot gespecialiseerde jeugdhulp. Daarbij is gekeken naar de verdeling van rollen, deskundigheden, taken en verantwoordelijkheden van de CJG-basisteams, de wijze waarop afwegingen over passende hulp worden gemaakt en de samenhang en continuïteit als besloten is dat gespecialiseerde jeugdhulp nodig is. De inspecties hebben verschillende onderzoeksmethoden ingezet om informatie te verzamelen (zie ook kader 1, p. 3).

De verzamelde informatie is geanalyseerd met behulp van het concepttoetsingskader dat de inspecties hebben ontwikkeld voor hun nieuwe rol in het jeugdhulpstelsel. Dit concepttoetsingskader 'Stelseltoezicht jeugd' bestaat uit acht criteria (zie tabel 1). Op basis van de analyse zijn thema's benoemd die gerelateerd zijn aan onderwerpen waar de inspecties zorgen over hebben of kansen zien voor verbetering in de specifieke situatie van de regio Noord-Veluwe. Deze thema's zijn gerelateerd aan verschillende onderdelen uit het concepttoetsingskader (zie tabel 1).

Tijdens de pilot-toezichtonderzoeken naar toegang tot gespecialiseerde jeugdhulp hebben de inspecties ondervonden dat het belangrijk is het toetsingskader op verschillende punten aan te passen. Zo is onder meer gebleken dat het onderscheid dat de inspecties traditioneel maakten tussen netwerk- en casusniveau niet langer zinvol is nu veel gemeenten hebben besloten om de toegang te organiseren in zelfsturende teams. Daarnaast is duidelijk geworden dat het perspectief van jeugdigen en gezinnen en het borgen van de veiligheid een prominentere plaats verdient. Samen met de ervaringen die de inspecties rondom andere onderwerpen met het concepttoetsingskader opdeden, is besloten het concepttoetsingskader aan te passen.

Tabel 1: Concepttoetsingskader 'Stelseltoezicht jeugd' met de criteria, voorbeelden van de aspecten die bij de criteria horen en de wijze waarop de thema's die specifiek voor de situatie van de RNV zijn beschreven zich verhouden tot de criteria.

<i>Criteria</i>	<i>Aspecten zijn onder meer</i>	<i>Veiligheid</i>	<i>Laagdrempelig toegankelijk</i>	<i>Regie</i>	<i>Deskundig heid</i>	<i>Kwaliteit en continuïteit</i>
Er is een compleet beeld van jeugdigen/gezinnen	kennen leefomstandigheden en situatie jeugdigen en gezinnen	X				
Jeugdigen/gezinnen die zorg en ondersteuning nodig hebben, worden vroegtijdig gesignaleerd	signaleren veiligheid en ondersteuningsbehoefte; delen van deze signalen	X				
Jeugdigen/gezinnen die zorg en ondersteuning nodig hebben, worden adequaat naar zorg en ondersteuning toegeleid	integrale probleemanalyse die situatie jeugdigen en gezin in kaart brengt, afspraken over toeleiden naar zorg en ondersteuning, passende duur toeleiding, zicht op het aanbod	X	X	X	X	
Zorg en ondersteuning aan jeugdigen/gezinnen wordt in samenhang aangeboden	regisseur, zorg en ondersteuning die past bij integrale probleemanalyse, delen van informatie	X		X		X
Er is continuïteit in de zorg en ondersteuning aan jeugdigen/ gezinnen	opheffen stagnaties (zoals wachtlijsten), integrale overdracht, aansluiting vrijwillig, dwang en drang	X		X		
Jeugdigen/gezinnen staan continu centraal in zorg en ondersteuning	invloed van jeugdigen en gezinnen op de geboden zorg en ondersteuning, aansluiten bij mogelijkheden netwerk		X	X		
De zorg en ondersteuning aan jeugdigen/gezinnen is resultaatgericht	duidelijke doelen; borgen gezamenlijke kwaliteit					X
De problemen van jeugdigen/gezinnen zijn opgelost of beheersbaar	afsluiten als jeugdige/gezin zelf of met andere hulp verder kan			X		